

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА
І ПРЭЗІДУМА ВЯРХОУНАГА СОВЕТА БССР

№ 21 (7582) | Нядзеля, 13 лютага 1944 г. | Цана 20 к.

Аднавіць школьнную сетку і фонд падручнікаў

За годы совецкай улады беларуская культура, народная асвета ў Беларусі дасягнула пебывалага росквіту. У рэспубліцы працавала 36 вышэйших навучальных установ. Калі 2-х мільёнаў дзяцей навучаліся ў беларускіх школах. Рэспубліка наша ператварылася ў краіну сучэльнай пісменнасці.

За час свайго гаспадарання ў Беларусі і адступаючы над урадам Чырвонай Арміі нямецка-фашыстская акупантны аддат агню і разбурэнню культурных багацій народа. Разбураючы і рабоючы наш цудоўны край, яны задаліся метай закабаліць беларускі народ, духоўна яго абязбройці, пазбавіць яго нацыянальнага достоінства. Фашыстычныя цемпрашалы разгромілі, спалілі школы, зішчылі падручнікі і насладныя дапаможнікі.

Адным з першачарговых мерапрыемстваў органаў совецкай улады ў раёнах, вызваленых ад нямецко-фашыстскіх акупантаў, з'яўляецца аднаўленне школ. У сучасны момант органамі совецкай улады пры актыўнай дапамозе насельніцтва ў вызваленых раёнах БССР адноўлена больш 1.100 школ, у якіх навучацца звыш 120.000 дзяцей. Вынікі работы школ за першую чвэрць навучальна-выхаваўчай работы. Справу тармозіць адсутніцца падручнікі. Гэта зразумела для ўсіх справа. Адсюль вывад—аднаўленне фонда падручнікаў для школ—неадкладнае пытанне, якое патрабуе сур'ёзнай увагі. Між тым Наркамат асветы адносіцца да яго з абыякавасцю. Аб гэтым сведчыць хоць-бы той факт, што Наркамат забыўся пават аў сваім заказе па буквары, дадзеным яшчэ да вайны адной з маскоўскіх друкарняў. Надрукаваныя буквары спакойна ляжалі на складах друкарні і толькі вынайдкова былі пядоўна выяўлены.

Гэткае становішча немагчыма больш цярпіц! Неадкладнае задача Наркамата асветы—перадаваць свою работу і дабіцца таю, каб школы былі забяспечаны падручнікамі і працавалі на-са-праўднаму. Аднаўленне школьнай сеткі ў неабходных памерах, падджаванне пармальнай вучобы ў школах з'яўляецца важнейшай дзяржаўнай задачай Наркамата асветы, аўкомаў, райкомаў народнай выканкамі Советаў дэпутатаў.

Абласная нарада работнікаў асветы

10—11 лютага Гомельскі абласны аздэл народнай асветы і правёў нараду загадчыкаў раёных аддзелаў асветы. Уздельнікі нарады аблеркавали пытанне аб выкананні на обласці закона аб геаграфічным навучанні. Затым ў заслухаі даклад тав. Чыгуцькі аб кантролі за работай школ і разгортаўні метадычнай работы.

Трэцім пытанием, якое аблер-

СЕННЯ У НУМАРЫ:

Ад Совецкага Інформбюро.
Аператыўная зводка за 12 лютага. (1 стар.).

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ.
(1 стар.).

Насустрач 26-й гадавіне Чырвонай Арміі.

П. Навіцкі. — Працоўныя Васілевіцкага раёна ў барацьбе за аднаўленне гаспадаркі. (2 стар.).

Мікола Варывода. — Добра падрыхтуемся да веснавой сяўбы. (2 стар.).

УЗПІМЕМ З РУІН РОДНЫЙ ЗАВОД. У. Елкін.—Добры начын. А. Драбышэўскі.—Працуюем па-франтавому. І. Правоноўчук. — Мы залечым твае рагы. Н. Пігуза, І. Савіцкая. — Творчы парыў. (3 стар.).

Т. Сямёнаў. — Героі бас-смерты. (4 стар.).

А. Малібашаў. — Бай на зішчэнне акружаных нямецкіх дывізій. (4 стар.).

Баявильныя справы беларускіх партызан. (4 стар.).

МІЖНАРОДНАЯ ІНФОРМАЦІЯ. Становішча ў Балгарыі. Ваенныя дзеянні ў Італіі. Забарона польскай прафесійскай газеты «Вядомості польскі». (4 стар.).

НАСУСТРАЧ 26-Й ГАДАВІНЕ ЧЫРВОНОЙ АРМІІ

Асоавіяхім да свята

Насельніцтва вызваленых раёнаў Беларусі актыўна ўступае ў члены Асоавіяхіма. За апошні час на Магілёўскай області прынята больш 3.000 чалавек. Стварана 100 пірвічных арганізацый. У Гомельскай області адгансваны раённыя советы Асоавіяхіма. Інструктары ПВХО праводзяць работу непасрэдна сярод насельніцтва.

Слаўную 26-ю гадавіну Чырвонай Арміі Асоавіяхім рыхтуецца сустрэць умацаваннем арганізацый, вучэбных фарміраванняў, шырокай масавай работай сярод насельніцтва.

На працягу 11 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падблі і знішчылі 81 нямецкі танк. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі знішчана 58 самалётавай праціўніка, з іх 33 трохмоторныя транспартныя самалёты «Ю-52».

На працягу 12 лютага нашы войскі ад ЗВЕНИГАРОДКА і ШПОЛА нашы войскі працягвалі весці бай па знішчэнню акружанай группировкі праціўніка і ў радзе пунктавай бай мясцовага значэння.

На працягу 11 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падблі і знішчылі 81 нямецкі танк. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі знішчана 58 самалётавай праціўніка, з іх 33 трохмоторныя транспортныя самалёты «Ю-52».

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 12 ЛЮТАГА

На працягу 12 лютага на ЛУЖСКІМ напрамку нашы войскі, зламаўшы супраціўленне праціўніка, авалодалі раённым цэнтрам Ленінградскай області і чыгуначным вузлом БАЦЕЦНАЯ, а таксама з баямі занялі больш 40 іншых насялённых пунктаў і сярод іх ОСТРАВЕНКА, СІЦЕННА, ТОЛКАВА, ШАЛАВА, ТУРАВА, ЖЭРАБУТ, ВЫБАР, ВЕЛЯШЫ, ГЛУХАВА, СТАЛБЕЦ, ЧАРНАВІЦЫ. Наши войскі поўнасцю ачысцілі ад праціўніка чыгунку ЛЕНІНГРАД—БАЦЕЦНАЯ—НОУГАРАД і ўшысьльную падъўшлі да горада ЛУГА, дзе завязалі бай на ўскрайках горада.

На поўнач ад ЗВЕНИГАРОДКА і ШПОЛА нашы войскі працягвалі весці бай па знішчэнню акружанай группировкі праціўніка і ўрадлілі насялённымі пунктамі.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

ПАЧАТА БУДАЎНІЦТВА ТРОХ ГІДРАЗЛЕНТРАСТАНЦІЙ

У Марыйскай і Ташаульскай областях Туркменіі пачата будаўніцтва трох гідразлентрастанцій. Яны забяспечаць электраэнергіяй прамысловыя, транспартныя працьпрыемствы, комунална-гаспадарчы ўстаноўы абласных гарадоў—Мары, Кашауза.

У будаўніцтве ўдзельнічаюць калгаснікі бліжэйшых аулаў. На будаўніцтва першай чаргі вышла 1.500 чалавек.

ВЫЗВАЛЕНЫМ РАЁНАМ

Комсамольцы Окцябрскага раёна Ленінграда дапамагаюць насельніцтву вызваленых ад нямецкіх акупантаў раёнаў Ленінградскай області. Моладзь адной з буйниці пакіроўвае 10 аптэчак. Комсамольцы збіраюць таксама палітычную, мастацкую і наукоўскую літаратуру для бібліятэк і школ. Ужо сабрана звыш 2.000 кніг.

НАФТА ЗВЫШ ПЛНА

Брыгада выдомага майстра промыслова «Кагановічнафта» (Баку) Сары Гусейнава з пачатку года ўнесла ў фонд Галоўнага Камандавання 2.000 тон вадкага паліўа, здабытага звыш плана. Больны 890 тон нафты дадаткова даў у студзені і лютым 9 промыслам «Леніннафта». Два эпапоны авіябензіна і адзін цікагрузны танкер трактарнага гаручага выпрацаваў звыш плана нафтаперагонны завод імені Андрэева.

Дастойная сустрэча

На прадпрыемствах Паўднёвага Урала разгарнулася спаборніцтва за дастойную сустрэчу 26-й гадавіны Чырвонай Арміі. На Златоустаўскім металургічным заводзе па ініцыятыве перадовых сталеплавільщыкаў ствараецца асобыны фонд у чэсць славнага юбілею.

На стаханаўскіх вахтах ў чэсць гадавіны Чырвонай Арміі мае да 500 тон звышпланавага метала.

Літаратурны вечар лаурэатаў Сталінскай прэміі

У канцэрце зале Цэнтраль-палаца дома Чырвонай Арміі імені М. В. Фрунзе (Масква) адбыўся вялікі літаратурны вечар лаурэатаў Сталінскай прэміі. З чыткай слаўцом выступілі пісьменнікі Еўгений Габрыловіч, Самуіл Маршак, Сяргей Міхалкоў, Павел Шлін, Максім Рыльскі, Аляксандар Серафімовіч, Леанід Собалеў, Ілья Эренбург.

Вечар прышоў з вялікім поспехам. Увесь збор перадаецца ў фонд дапамогі дзесяткам франтавіков.

Два гады назад на артылерыйскім заводе імені Калініна быў створаны першы франтавы брыгада. Нікалая Мяткага.

12 стаханаўскай гарачых патрыётаў Радзімы, пакляліся тады аддаць усе свае сілы на абарону бацькаў.

Нарада настаўнікаў вандроўных школ

За сотні кілометраў, вярхом на вярблюдах і конях з'ехаліся на параду 80 школьніх працаўнікоў жывёлагадоўчага Тамдынскага раёна, які размешчаны ў пушыні Езыл-Кум. Настаўнікі пакляліся вонятам работы ўпершыню створаных у багучым наўчальным годзе вандроўных школ.

У тыле ворага. Н-скі раён Беларусі. Партызанская брыгада „Совецкая Беларусь“ напосіць руйнующыя ўдары па пнямечкіх акупантатах.

На здымку: Партызаны таварышы В. і Ф. (злева), які толькі-што варнуліся з разведкі, дакладаюць камандзіру брыгады аб вышках разведкі.

Фото М. ТРАХМАНА.

Працоўныя Васілевіцкага раёна ў барацьбе за аднаўленне гаспадаркі

За час акупаціі пнямечкія звяры напеслі Васілевіцкаму раёну цяжкія раны. Яны дащэнту разбурылі сельскую гаспадарку і прамысловыя прадпрыемствы раёна. Услоды, дзе толькі ступала пага немца, бачны сляды дзікага разгулу і разбоя.

Нямечкія грабежнікі знічылі і вывезлі ў Германію трактары і складанія сельсакагаспадарчыя маніфесты, забралі калгасную жывёлу, да піткі абраставалі насельніцтва. Былім пааслі налі і сенажаці.

Немцы рабілі ўсё для того, каб ператварыць наш раён у зону пустыні. Яны зраўналі з зямлём 32 квітнеўчыя калгасныя вёскі. На месцы гэтых вёсак засталіся толькі памяшчы, ды курганы-магілы. У гэтых матілах пахаваны сотні забітых немцамі няўінных совецкіх людзей.

У адной толькі вёсцы Кабылевіча, Маканівіцкага сельсовета, немцы спалі 267 домоў сялян, расстралі і кінулі ў агонь 1.118 мірных жыхароў, сярод іх 200 мужчын, 300 жанчын і больш 600 дзяцей. Усяго па гэтаму сельсовету пнямечкія душабубы знічылі 1.600 совецкіх грамадзян.

78 чалавек, пераважна старыку і дзяцей, жывымі спалены ў вёсцы Бундаўка, Дубраўская сельсовета. Сотні юнацоў і дзяўчат гвалтоўна пагнали на катару ў Германію.

Тэрорам, шыбеніцамі і пагрозамі спрабавалі немцы скарыць совецкіх людзей, прымусіць іх прымірэцца з гітлероўскім «новым нарадкам», ператварыць у паслухміных ніволінікай.

Але дарэман! Працоўныя раби, як і ўесь беларускі народ, не скарыліся перад чужыніцамі. На закліку вялікага правадыра таварыша Сталіна совецкія патрыёты з першых дзён акупаціі пайшлі ў партызанскія атрады. У глыбокім падполі сладчыя сны большэвіцкай партыі ўзнімалі народ на свяшчэнную, бязлітасную барацьбу з пнямечкімі захопнікамі. Узброненыя чым папала, народныя месціцы бязлітасна звішчалі пнямечкую погань. Народ верыў у хуткі прыход Чырвонай Арміі, у свеё вызваление. І гэта вызваление прышло.

19 лістапада 1943 года Чырвоная Армія вызваліла раёны цэнтра Васілевічы, а затым і ўсю тэрыторыю раёна ад пнямечкіх акупантатаў. Партызаны данамаглі

чырвоным воінам сваім ўдарамі з тыла. Са слязамі радасці па вачах сустэрэла насельніцтва сваіх вызваліцеляў. Сотні народных месціцаў улілі ў рады Чырвонай Арміі і пайшлі далей, на заход, вызваліць родную беларускую зямлю.

З першага-дня вызваленія ў раёне началася аднаўленчая праца. Па закліку партыйнай арганізацыі працоўныя раёна з усёй энергіяй узлілі за албудову разбуранай немцамі гаспадаркі. Зараз можна падвесіць першыя вынікі нашай работы.

За два з лішкам месяцы поўнасцю адноўлены партыйны і совецкі ўстаноў.

Задзены ў эксплаатацыю электрастанцыя, трох паравых млынаў, цыркулярка па распілоўцы будаўнічых ма-

тэрыялаў. Працоўць ганчарная майстэрня, скурзавод, мылаварня,

Чырвонавецкая і кравецкая арцелі. Адноўлены маслазавод і 4 малочныя прыёмачныя пункты. У раёним цэнтры адкрыты дзве сталовыя.

На раёну адкрыта і стала працоўць 16 начатковых школ, раёнальна больница, ветарынарная лячэбніца і два медыцынскія пункты. Адкрываючыя хаты-чытальны.

На раёну адкрыта і стала працоўць 16 начатковых школ, раёнальна больница, ветарынарная лячэбніца і два медыцынскія пункты. Адкрываючыя хаты-чытальны.

Вялікага поспеху дабіліся чы-

гуначкі станцыі Васілевічы. За

кароткі тэрмін яны аднавілі і

прывялі ў парадак гаспадарку

станцыі, адрамантавалі службо-

вия памяшканій і жылых дамы

для рабочых. 24 снегія на стан-

цыю прыбылі першыя совецкі

поезд.

Радасці, творчыя дні пера-

жывае калгасную вёску. Вызваліліся ад пнямечкага ярма, ся-

лянне гарыць жаданнем хутчэй ад-

навіць калгасную гаспадарку. У

44 калгасах выбраны працлені,

якія прыступілі да работы. Ужо

закончаны ўлік азімых часеў,

жывога і мёртвага інвентара. Пад-

рэхаваны памяшканій і правед-

нікі засынка насення яровых

культураў. Калгаснікі на памяш-

каніх адбudoўваюць хаты, прыво-

дзяць у парадак грамадскія набу-

довы. Іде падрыхтоўка да весна-

ПРЫНЯТА 20 ТРАКТАРАЎ З РАЗАНСКАЙ ОБЛАСЦІ

КРЫЧАУ. (Наш нар.). На-днях тараў з Разанскаій області. Усе прывезены трактары знаходзяцца ў поўнай спраўнасці.

ДОБРА ПАДРЫХТУЕМСЯ ДА ВЕСНАВОЙ СЯЎБЫ

Цяжка ўспамінаць пра наша прыгоннае жыццё пад бандыцкай уладай фашисты. Немцы пазбавілі калгаснікі права звацца чалавекам. Яны палявалі на людзей, каб паслаць іх у іраклятую Нямеччыну, забівалі лепшых сыноў калгаснага сялянства, рабавалі народнае багацце. Фашистычны душабубы па-зверску замуцілі наих лепшых патрыётаў Васіля Грэцкага, Пятра Ксяндзова. У траскучы мароз гітлеряўцы расправілі на вуліцы калгасніцу Еўдакію Пікуліну і калгасніка Піліпа Удадава, адброві ў іх шубы і валенкі.

Добрых паказчыкаў у праць дасягнула цяслярная брыгада. Шынкарова. За месяц яна адрамантавала дзесяткі кватэраў калгаснікі, пабудавала першы і раёне маслануць, вядзе рамонт канюшніку і кароўніка. Памі цеслярамі наладжана соцыялістычнае спаборніцтва. У студзені піаршынства заваяваў 70-гадовы калгаснік Рыгор Пікулін. Дзвінормы выпрацоўкі — такі што дзёны вынік яго працы.

Побач з рамонтам і будаўніцтвам памяшканіяў ідзе падрыхтоўка да веснавой сяўбы. Заклікае засынка насенных страхавых фондаў. Адрамантава на палова сельсакагаспадарчага інвентару, прыведзена ў парадак зборы. Зроблен агляд коней, зіясленыя пастаўлены на пакормку. Ираз некалькі дзён калгаснікі пачнуць прывучаць карохадзіць у ярме; для гэтага заробіцца мяккая вупраж.

З кожным днём паляпшаецца агітацыйна-масавая работа сяро-калгаснікаў. Комсамольцы-агітаторы Аляксей Трыштакоў, Іва Гаравы, Арцём Сторожаў чытаюць калгаснікам аператары зводкі Совецкага Інформбюро, расказываюць аб герайчных подвягах воінаў Чырвонай Арміі, зажыкаюць калгаснікі дастойны сустэрэц 26-ю гадавіну наша сладчай Чырвонай Армії.

Усю сваю агітацыйна-масавую работу комсамольцы паднімалі вырашэнню важнейшых дзяржаўных задач — поўнай лівідациі вынікай гаспадаранія немцаў, узорнай падрыхтоўкі сяўбы. З радасцю мы сустэрэлі Чырвоную Армію. Для родных воінаў калгаснікі здалі 152 пуды мяса, 800 пудоў хлеба, 700 пудоў бульбы. Гэтым калгаснікі шчыра дзякавалі воінам Чырвонай Арміі. Калгаснікі раёна ўзялі ўзялі ўсёлічнасці за сваё вызваленіе сабралі і здалі ў парадарунак Чырвонай Арміі 120 тон збожжа, 226 тон бульбы і 87 тон мяса.

Уся работа на аднаўленні гаспадаркі раёна і аказанію даномогі Чырвонай Арміі праводзілася на аснове шырокі разгорнутай палітычна-масавай работы сярод працоўных. Раёны камітэт партыі вылучыў агітатарамі лепшых комуністаў, якія сістэматычна праводзяць даклады, калектыўныя чыткі газет і гутаркі з насељніцтвам. Агітатары ўзімаюць палітычную актыўнасць працоўных, мабілізуюць іх па хутчэйшай вырашэнне надзёных задач.

Зараз у калгасе ідзе напружаная праца па аднаўленню сельскай гаспадаркі. Усе наше людзі імкнуцца хутчэй ліквідаваць вынікі бандыцкага гаспадаранія немцаў. На вырашэнне гэтай

Пачалі загатоўку вярхушак бульбы

КЛІМАВІЧЫ. (Наш нар.). Члены сельгасарцелей імені Кірава і «Трэці Інтэрнацыонал» першымі ў раёне пачалі загатоўку вярхушак бульбы для насадкі. На

прикладу паследвалі другія калгасы. Калгаснікі сельгасарцелі імені Луначарскага і «Трактрыст» авалявалі сабраць козім дваром не менш цэнтральнага

вярхушак бульбы для насадкі. Іх

Дзейна рыхтующа да сяўбы

КРАСНАПОЛЛЕ. (Наш нар.). Члены перадавой сельгасарцелі імені Леніна (старшина тав. Храпленко) старанна рыхтуючуца да веснавой сяўбы. План засынка насенін і страхавых фондаў перавыканан. На час сяўбы калгаснікі сабралі для коней 100 пудоў бульбы.

Падарункі дзесяцям франтавікоў

Комсамольцы і моладзь Гомеля праяўляюць чулкы клопаты аб дзесяцях доблесных абаронцаў рабіцьмы. Ва ўсіх пярэвічных комсамольскіх арганізацыях праходзяць сходы, на якіх абмяркоўваецца пытанне аб данамозе дзесяцім франтавікоў і сіротам.

У Цэнтральным раёне гора (сакратар РБ ЛКСМБ тав. Крышнэў) сабралі ў данамогу дзесяц звыш 10.000 рублёў. Вучні 27 школы арганізавалі збор падарункаў для дзесяцей — насавіх чустачкі, расчоскі і іншыя рэ-

УЗНІМЕМ З РУІН РОДНЫ ЗАВОД

ДОБРЫ ПАЧЫН

У грудах каменя не адразу можна было пазнаць карпусы рашніх цехаў—так разбурылі іх акупанты. З чаго пачаць? Але мы не разгубіліся.

— Загад Радзімы будзе выкананы,—сказаі рабочыя і прыстуцілі да аднаўлення першачарговых цехаў.

Мы началі з кацельнага цеха, электрастанцыі, слясарна-механічнага цеха і сталовай для рабочых. З першых-жа дзён сталі працаўць па графіку.

Калі быў скончаны ўсе чарнавыя работы, брыгада будаўніцкай прыступіла да асноўнага — сабрала рэшткі кровельнага жалеза і начала будаваць новы дах.

Па графіку нам патрэбна было 120 будаўнікоў. У нас-жа было спачатку 17 чалавек, потым 30. Прычым, з іх толькі трох—кваліфікаваныя цесляры. Да цеслярскай, сталярнай і кровельнай працы мы прыцягнулі кацельнікаў, слесароў, токараў. Зараз у будаўнічых брыгадах налічваецца 90 чалавек.

Недахон рабочай сілы патрэбуюцца за дваіх. І кожны з нас працуе з падвоенай, патроенай энергіяй. Будаўнікі працягуюць ініцыятыву, вынаходлівасць.

Да 1 сакавіка, як і было працягледжана, мы скончым будаўнічыя работы па электрастанцыі, кацельнаму цеху і сталовай. Да начатку красавіка адрамантуем электрамеханічны цех.

У сваёй працьціцы я сустракаўся з рознымі цяжкасцямі, нечаканасцямі. Але прыступаць да работы, зусім не маючы інструменту і матэрыялаў, прышлося ўпершыню. Не было ні малатка, ні сякеры, ні ридлёўкі. Я сабраў сваіх будаўнікоў, растлумачыў

ім стаповішча. Усе парапшылі прыходзіць на працу са сваім інструментам. Але ўсё-ж гэта не выхад са становішча: інструмент маюць толькі прафесіоналы-будаўнікі, якіх у нас не многа. Паўсталі пытанне аб вырабе інструменту сваімі сіламі.

За кароткі час мы абсталявалі кузню і слясарнай майстэрні. Ужо зроблена 6 і адромантавана 5 пясяларскіх сякераў, 10 долатаў, 10 сталярных, 15 слясарных і 35 іншых малаткоў. Зроблена 5 кельм-лапатак для штукатурных і 25 для каменішчных работ. Зроблена каля 50 жалезных рыдлёвак, 30 вёдраў. Цяпер працуем сваім інструментам.

У кузні і слясарнай мы рамантуюм усё, што сабралі на руінах: замкі і дзвірныя ручкі, робім будаўнічыя скобы і нават выправляем старыя цвікі.

Для патрэб будаўніцтва выкарыстоўваем усё, што матчыма сабраць у завалах цехаў. Напрыклад, для таго, каб пакрыць дах электрастанцыі, патрабавалася жалеза. Кровельнікі сабралі лісты жалеза на тэрыторыі завода, абрэзалі яго, выправілі і зараз заканчваюць кропцё.

Дзесяткі кубічных метраў лесу сабралі рабочыя з разбураных заводскіх дамоў. Толькі для рамонту сталовай патрабавалася 23,5 кубаметра лесу, 30 кубаметраў лопак, 150 кілограмаў цвікоў, 450 кілограмаў будаўнічых скоб. Усё гэта рамонтнікі брыгады тав. Хахлова вынайшлі па месцы.

І так на ўсіх участках.

У. ЁЛКІН,
выконваючы абавязкі
начальніка будаўнічага цеха.

ПРАЦУЕМ ПА-ФРАНТАВОМУ

Прышоў я на завод з партызанскага атрада ў снежні 1943 года. Было тут некалькі маладых рабочых. На першым комсамольска-маладзёжным сходзе мы абмеркавалі сваі першачарговыя задачы і рашылі стварыць комсамольска-маладзёжную брыгаду.

Спачатку ў брыгадзе было 6 чалавек, а зараз ужо 14. Тут і слесары, і каменішчыкі, і падсобная рабочая. Мы ўзялі на сябе абавязцельства дабіца звания франтавой брыгады і зараз усю звязку работу з данамогай комуністай вядзем па-франтавому, пазнаніму. Малі брыгада сістэмично выконвае план не ніжэйшы на 190 процентаў.

Мы аднаўляем парапшылі цех, ікі быў зусім разбураны нацистка-фашисткамі захопнікамі. Я памятаю дзень, калі прышоў на завод. Тады не ведалі, з чаго пачаць—не было ні малатка, ні сякеры, ні зубіла. А потым усё гэта начало прыбываць. Маладыя рабочыя прыносілі з сабой інструмент, расшуквалі яго тут-же на заводзе, рабілі самі.

У моладзі з'явілася жаданне, праца сваёй асноўнай прафесіі, залодзіць яшчэ адной. Словы не зазышліся са справай. Слесары Шышкін і Сідарэнка набываюць прафесію каменішчыка. Комсамолец Шапялеўскі выконваў у нас падсобныя работы. Мы рашылі панамагчы яму набыць спецы-

МЫ ЗАЛЕЧЫМ ТВАЕ РАНЫ

Усе свае лепшыя годы я праўбі на гэтым заводзе—працую з 1917 года. Тады, уласна кажучы, гэта быў не завод, а праства майстэрня. За годы сталінскіх пяцігодак на месцы майстэрні вырасла магутнае прадыремства, аспашчонае перадвой тэхнікай. Стаканаўская слава яго і прадукцыя видомы былі далёка за межамі Беларусі.

Мы ганарыліся сваім заводам, любілі яго, як роднае дзіцяці. Працаўці ў электрасілавым цеху. Гэта быў цэх-прыгажун. Проста прыемна было зайсці — усё блізчэла. Добра мы працаўалі. Пяць разоў мяне прэміравалі. Жылі заможна, усаго было ўволі.

Пачалася вайна. Чорныя хмари павіслі над Радзімам. Завод наш эвакуіраваўся ў тыл. Вывозілі абсталяўнінне; эшалон за эшалонам ішоў па ўсход.

Як шалёны сабакі ўварваліся немцы ў горад. Іны адразу-ж начапаць наводзіць свой крылавы гітлероўскі «парадак».

Працаўці на заводзе я не пайшоў. Вельмі балюча было ад таго, што ў цехах, якія і я будаваў сваімі рукамі, ходзіць паганая немчура. Я хаваўся ўсюды, абы толькі не трапіць на вочы акупантам.

Цяжка жылося. Але думка аб шчыльнасті, што Чырвоная Армія прыдзе да нас, вызваліць з чорнай

пявлі—ні на мінуту не пакідала мяне. І вось доўгачаканы дзень настаў. Прышлі нашы.

Цяпер толькі жыць і жыць, дамагаць сваёй дзяржаве дабіць немца. Немец наеўся вязлікія страты нашай Радзіме. А нагэтаму, калі да вайны мы працаўалі добра, то пяцер трэба працаўаць у трох разы лепш. І я адразу найшоў па завод.

Зайшоў я ў электрасілавы цех, і самі слёзы сыплюцца: усё разбурана, ад светлага, чистага,

добра абсталяванага цеха засталіся толькі сцены. Яшчэ мацией закінела ў грудзях нянявісць да тройчы заклітых няменскіх бандытаў. І разам з тым з'явілася асаблівае жаданне—у што-б там ні стала аднавіць цех, паставіць завод на ногі.

Працую не шкадуючы сіл, столькі, колькі патрэбна. Не іду да мому да таго часу, пакуль не скончу начатую справу. Трэба ў тэрміновым парадку ўстанавіць катлы—даць пару. Немцы не паселі вывезці катлы, але іны гады, замініравалі іх, напасавалі. Абкладка ў катлах была разбурана, катлоны збіты, лопнулы трубы. Мы падагрэлі ваду, спусцілі яе, а потым прыступілі да абкладкі катла.

Тут мы сустрэліся з цяжкасцю—це было спецыялістага-каменішчыкаў. Рашылі падрыхтаваць сваімі сіламі. Я ўзяўся па вучыць траіх.

Зараз работы па абкладцы катла заканчваюцца. Хутка мы здаўзім яго ў эксплуатацыю; начне працаўаць наша электрастанцыя. Дадзім свято і энергію цехам.

Хоць мне 65 год, але праца ў мяне спорыща. Пагляджу я на вокал і бачу, з якой ахвотай працаўці людзі. А ўсё гэта таму, што не ца немцаў працаўці яны, а на сябе, на сваю Радзіму.

I. ПРАКОФ'ЕУ,
брыйгадзір.

Брыгадзір тав. Кулішоў і шкіляр тав. Маслоўскі заканчваюць аднаўленне заводскай сталовай. Фото Л. Папковіча.

ТВОРЧЫ ПАРЫЎ

Нельга без болю ў сэрцы глядзець на гэтыя руіны. Нямецкія візюёлкі знішчылі завод.

Але ён будзе!

Там, унутры, сядрод гэтых руін, ідзе крачатлівая, настойлівая праца. Людзі ачынчачаюць за валы, збіраюць, рамантуюць абсталяўнінне.

Поўным ходам ідзе аднаўленне кацельнай, механічнага цеха, за-качавацца будаўніцтва сталовай. Але для таго, каб начапаць працаўці ўсе цехі і майстэрні—неабходна энергія. Вось таму перш за ўсё тут узяліся за аднаўленне электрастанцыі. 57 чалавек працаўці на гэтым важнейшым участку. Літаральна па адной сабралі яны сядрод руін 25.000 штук агнітрывалай цэглы, знайшли вапну, зрабілі ўсё, каб фарсіраваць аднаўленне. Хутка ўстуціць у строй кацёл, машынае адзяление, завод атрымае енергію і прайдзе на кругласутачную ра-

боту. Заводская электрастанцыя змоха забяспечыць энергіяй не толькі цехі, але і рад устаноў горада.

Працаўці ужо слясарныя і сталярныя майстэрні, кузня. Пры заводзе ёсць цырульня, шавецкая майстэрня. Рамантуюцца жыллёвы дом, у якім будзе размешчана 60 сем'ёр рабочых.

З першых-жа дзён вызваленія горада на завод начапаць прыходзіць старыя кадравікі. Іны горача ўзяліся за працу.

Балі гаварыць аб сапраўді свядомых адносінах да працы, дык трэба прывесці ў прыклад брыгаду будаўнікоў участка тав. Ёлкіна. Тоё-ж саме можна сказаць і аб мантажніках, аб слесарах, электраманіцерах. Балі трэба было зрабіць у самы сціслы тэрмін пракладкі да катлавых люкаў, брыгадзір мантажнікаў, стarye кадравы рабочы тав. Тушкевич больш 30 гадоў не выходзіў з завода, працаўці поччу, пры капіцілы, у халодным, поўразбураным памяшкай. І пайшоў з завода толькі тады, калі пракладкі былі зроблены, а катлавыя люкі паставілі на месца.

Вонкіны фрэроўшчык тав. Марозаў не ведаў бетоннай кладкі. А зараз, калі спатрэблілася, ён стаў спецыялістам-бетоннічыкам, кіруе брыгадай. І не толькі сам ён авалодаў новай спецыяльнисцю, ён павучае і другіх.

Зараз на заводзе вядуцца вялікія будаўнічы-рамонтныя работы, патрэбныя кадры кваліфікаваных рабочых. Старыя сталяры і цесляры, выконваючы сваю асноўную працу, у той-же час навучаюць моладзь, перадаюць ёй сваі вонкі.

Столяр тав. Златкін авабязаўся за два месяцы навучыць трох вучняў. Сваё авабязацельства ён выконвае. Пад яго кіраўніцтвам вучні ўжо выконваюць складныя сталярскія работы.

У брыгадзе будаўніка тав. Хахлова большасць рабочых не маюць кваліфікацыі. Тав. Хахлоў дамагае ім, рыхтует з іх будаўнікоў.

Любоў да завода, працоўны энтузіазм, радасць вызваленія вyllіліся ў хвалю соціялістычнага спаборніцтва, якое разгортаеца на заводе ўсё пырэй і пырэй. Спаборніцтва началося сядрод мантажнікаў, а потым разгарнулася сядрод будаўнікоў, электраманіцераў і, такім чынам, ахапіла ўесь калектыв. Натхніцелі і арганізатарамі спаборніцтва з'явіліся комуністы, якія падзейніца маўлізујуць рабочыя калектывы на баявую работу.

Вышкі спаборніцтва сказаці хутка: падзягнуліся адстаўчыя, пама больш выпадкаў невыканання графіка, паленішыліца. Начальнік завода тав. Гузераў кожны дзень праведзіць планёркі, на якіх начальнікі цехаў і ўчасткаў дакладваюць ад зробленым за дзень, аб выкананні графіка. Тут-же даспрацаўца заданне на чарговы рабочы дзень.

Пройдзе час, і воляю большэвікоў, воляю совецкіх людзей узіміца з пепелу завод, узвысіца карпусы цехаў, і родны, знаўмы гудок авбесціць аб другім нарадженні завода.

**Н. ПІГУЗАВА,
І. САВІЦКАЯ.**

Комсамольска-маладзёжная брыгада сістэматачна выконвае план на 180—190 процентаў.

На здымку (справа налева): Брыгадзір тав. Драбыньскі А. В. і член брыгады тав. Цітарэнка Ф. Л. за працай.

Фото Л. Папковіча.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ

ГЕРОІ БЯССМЕРТНЫ

На левым беразе рэчкі, паросцім густым беразняком, калісцы стаяла вёска. Цяпер тут пустэча — вялікая, чорная, апаленая агнём.

Востравух глядзеў на левы бераг. Лес, абрый, рэчка. Родныя мясціны Беларусі, дзе ён нарадзіўся і вырас. Можа гэта тая самая рэчка, што конец сваёй вады калае бапкоўскай хаты? А можа ўжо няма і яго вёскі? Можа замест хаты — чорная, змяшаная з вугаллем зямля?..

Владзімір Востравух толькі прыбыў у часы са снайперскай школы. І вось ён упершыню вышай на агнівую пазіцыю.

Владзімір — урахэнец Заходніяй Беларусі, з вёскі, якая носіць сумнае імя — Няўдача. Так, няўдача спадарожнічала ў жыцці старому Канстанціпу Востравуху — бацьку Владзіміра. Жылі бедна, цярпелі і ад пана-прыгонніка, і ад войта.

Лепшае жыцце прышло, калі заходніяя області Беларусі сталі совецкімі. Владзімір паехаў у Данбас, парадніўся з вялікай шахцёрскай сям'ёю, стаў забойшчыкам-стаханаўцам. Але пагранула вайна...

Востравух прынік да аптычнага прыцэлу.

Водаль наказаліся немцы. Вока снайпера меткае, рука цвёрдая. Чатыры стрэлы — і чатыры немцы назаўсёды засталіся ляжаць на зямлі. Так з дня ў дзень рос рахунак Владзіміра, расла яго става. Байцы склалі аб ім прычукі:

Выбівайце з немцаў дух,
Як Владзімір Востравух.

Немцы баяліся і непавідзелі совецкага снайпера. Часенка яны засыпалі пазіцыю Востравуха мінамі, узрыхлялі зямлю кулямётным агнём. За ім «паливалі» некалькі немецкіх снайпераў. Аднак Востравух быў няўлоўны.

Совецкі снайпер забіваў немцаў кожны дзень. Ён ярасна іспанівалі дзеў чужынцаў, якія акупіравалі яго родную Беларусь.

На першым лістку блакнота, у якім Востравух вёў рахунак забітых ім фашыстаў, ён старанна імісаў слова праслаўленага снайпера Людмілы Паўлічэнка: «Ад іх злачыстваў у мене закіпае злосць, а злосць на вайне — добрая справа, яна сястра пянаўкі і святой помсты».

Часы пайшла ў наступленне.

Батальённы совецкіх воінаў змілі, зламалі сетку немецкіх дротавых загарод, мінных пастак, трапіш і бліндажоў. Яны рухаліся наперад. З баямі ішоў на заход і Владзімір Востравух.

У адным баю прасоўванню нашых байцоў перашкаджалі два немецкія снайперы.

— Знішчыць! — загадаў камбат.

Владзімір вышаў наперад і выканалаў загад. Гэта быў 155-ы і 156-ы немцы, забітыя Востравухам.

У барацьбе за свабоду і незалежнасць совецкай Радзімы, у барацьбе за родную Беларусь Владзімір Востравух загінуў. Імя яго назаўсёды занесена ў спісы балоў сім'і яго палка. І кожны раз, калі рота выстрываецца для праверкі, старшина першым выкликае:

— Сержант Востравух?

Правафланговы, ва ўрачыстай цішыні замёршага строю, адказвае:

— Сержант Востравух герайчна загінуў у баю ва славу нашай Радзімы!

Героі бяссмерты. Яны жывуць разам з намі. Іх імёны натхняюць нас у вялікай бітве з немецкімі ізвергамі.

Т. СЯМЁНАУ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

Баі на знішчэнне акружаных немецкіх дывізій

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. (Спецкор ТАСС). Траба валодаць велізарнай фізічнай выносливасцю, тэхнічнай падрыхтоўкай, упорствам, воліяй і ўмением прыстасоўвацца да дзеянняў у любой абстаноўцы, каб паспяхова вырашыць такія складаныя баявыя задачы, якія рашаюць цяпер совецкія воіны.

Узорам бліскучага воіскага майстэрства з'яўляецца акружэнне войскамі 1-га і 2-га Украінскіх франтоў дзесяці немецкіх дывізій на поўнач ад гарадоў Звенігародка і Шпола і баі на знішчэнне гэтай вялікай групіроўкі праціўніка, якія адбываюцца ў надзвычай цяжкай абстаноўцы.

Працягваючы з усіх бакоў цясніць немцаў, совецкія войскі ўсё вузей спіскаючы кальцо акружэння, з баямі прасоўваючы наперад, паносачы ворагу сур'ёзныя страты ў жывой сіле і тэхніцы.

У баявых парадках пяхоты ідуць мінамётчыкі і артылерысты. Ім часта прыходзіцца на сабе цягнуць гарматы, мінамёты, і ўсё-такі байцы імкніцца наперад, не прызнаючы піякіх перашкод.

Гітлераўцы па-ранейшаму су-

працягліваюць з адчаем асуджаных. На асобных участках вораг кідаеца ў контратакі, пускаючы наперадзе аўтаматычнай.

Пягледзячы на тое, што ўмовы падвор'я вельмі ўскладнілі ма-пей, часці Чырвонай Арміі шырокі прымяняюць іменна мансу-рэнную тактыку. Вось як, напрыклад, развіваўся бой за важны апорны пункт немцаў на паўднёвым участку «катла» — сяло Касавераўка. Раскіданае па вяршинах і схілах вышынин, сяло ўяўляла сабой даволі выгадную для абароны пазіцыю. Вораг, выкарыстоўваючы ўмовы мясцовасці, прастрэльваў подступы да сяла мінамётным і ружейна-кулямётным агнём. Некалькі разоў немцы прадпрымалі контратакі. Але наші рухомыя групы здолелі выйсці на чыгунку, якая праходзіць недалёка ад Касавераўкі, і выбіць праціўніка з пануючых вышыні.

У гэты час другі падразделені

піадшыншы да Касавераўкі з паўднёвага ўсходу. Крок за крокам

прасоўваліся наперад нашы пеха-

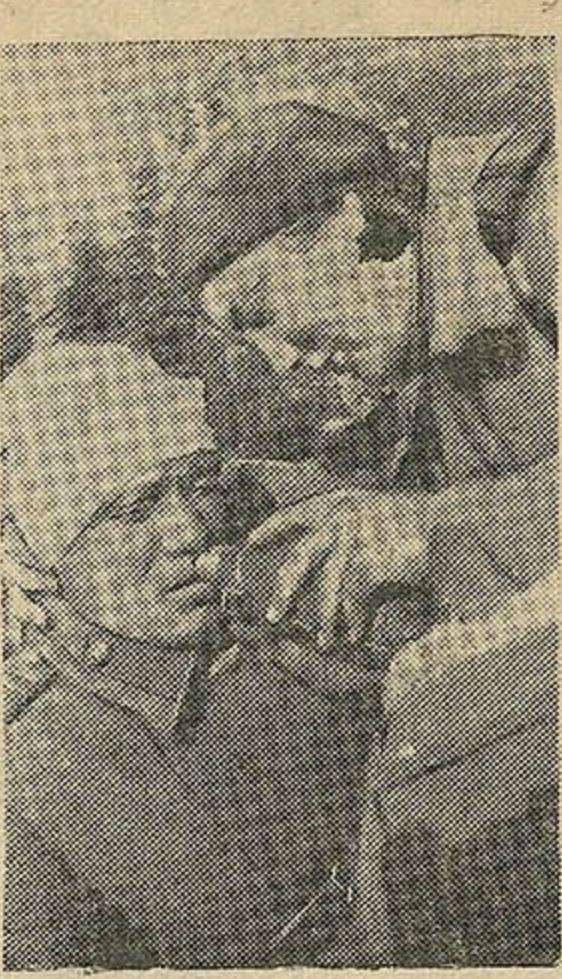
ціцы, спіскаючы клепчы вакол

немецкіх пазіций. Нарэшце, па

агульнаму сігналу началася ата-

ка. Як і ўпорна абараняўся

праціўнік, ён ўсё-ж быў выбіты

БАЯВЫЯ СПРАВЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН

Беларускі партызанскі атрады з 18 па 21 студзеня пусцілі адкос 19 чыгуначных эшелонаў пракіўніка. Разбіта 14 паравозаў і 160 вагонаў і платформаў. За гэты час совецкія партызаны агнём з супротынавых ружжаў вывелі са строю 13 немецкіх паравозаў, узарвалі 3 чыгуначныя масти, 80 мастоў на грунтавых дарогах і знішчылі больш 100 аўтамашын пракіўніка.

МІНСКАЯ ОБЛАСТЬ.

Група беларускіх партызан зрабіла налёт на немецкі аэрадром. На аэрадроме ўзарвалі 2 танкеткі, 4 бронемашыны, 24 грузавыя і 2 легкавыя лётчыкавыя масти, 80 мастоў на грунтавых дарогах і знішчылі больш 100 аўтамашын пракіўніка.

Партызаны брыгады Героя Савецкага Саюза тав. Л. за чатыры дні актыўных баявых дзеяніяў падарвалі і падблі 9 немецкіх танкаў, адну бронемашыну, 10 аўтамашын, 4 трактары, адну гармату; спалілі 116 тон бензіна, 6 рэчавых складаў, 4 харчовыя і 3 склады з боепрыпасамі.

У гэтых аперацыях партызанамі забіта 58 і паравана 88 гітлератаў. Узяты 23 палонныя.

Партызаны захапілі 2 мінамёты, 11 кулямёты, 1 аўтамашыну, 5 тысяч патронаў, 8 скрынь снарадаў.

ВІЦЕБСКАЯ ОБЛАСТЬ.

Партызаны зімскімі

актыўна дзеянічалі ў еўропейскіх месцах партызаны брыгады тав. Г. З засад і ў адкрытых баях яны знішчылі 502 і паравані 44 немцаў. На партызанскіх мінавых падарваліся 5 эшелонаў ворага. У рэзультате крушэнняў разбіты і пашкоджаны 7 паравозаў і 34 вагоны з баявой тэхнікай і жывой сілай ворага. Партызаны знішчылі 7 мастоў і 16 кілометраў тэлеграфа-тэлефоннай сувязі.

ШІНСКАЯ ОБЛАСТЬ.

Лініярнае ІНФАРМАЦІЯ Становішча ў Балгары

СТАМБУЛ, 12 лютага. (ТАСС). На вестках, якія наступаюць з Балгары, у Сафіі, як і ў других пунктах краіны, дзе праводзіцца эвакуацыя або расселеніе эвакуіраваных, вельмі дезарганізавана адміністрацыйна і гаспадарчэ жыццё. Пасля бамбардыроўкі Сафіі многія прадпрыемствы, дзяржаўныя і ашчыпшыны ўстановы да гэтага часу не працуяць. Улады праводзяць масавае звольненіе асоб, якія пакінулі працу або вярнуліся пазней устаноўленых тэрмінаў.

Міністр унутраных спраў Хрыстаў зволіў вялікую колькасць адказных чыноўнікаў міністэрстваў і дырэकцый аховы здароўя, звальненіе часу не працуяць. Улады працаваюць масавае звольненіе асоб, якія пакінулі працу або вярнуліся пазней устаноўленых тэрмінаў.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ ў ІТАЛІІ

ЛОНДАН, 12 лютага. (ТАСС). Галоўная стаўка войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што ў раёне Айсіо венецианскі караблі саюзнікаў зноў аказалі артылерыйскімі падтрымкай леваму флангу сухапутных войск. На абедвух

Забарона польскай прафашистычнай газеты „Вядомосці польскі“

ЛОНДАН, 12 лютага. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, англійскіе міністэрства інфармацыі забаронілі выхад у свет польскай штотыднёвай газеты «Вядомосці польскі», якая выдавалася ў Лондане.

Рэдактару газеты афіцыйна заў愈加, што яму неадварозова

рабіліся папярэджаніі супротынавым артылерыяль, разлічаныя на стварэнне рознагалоскіх саюзных аўтадынных нацый, аднак гэтыя папярэджаніі аказаліся без вынікаў.

РЭДАНЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.